

AKKOORD TUSSEN FRANKRIJK EN VLAANDEREN BETREFFENDE HET
BASISONDERWIJS

INLEIDING

1. Historiek

In 1996 beslisten het Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Regering en de Ambassade van Frankrijk in België om zomercursussen Frans voor Vlaamse leraren basisonderwijs te organiseren met als doelstelling de methodologie van het onderwijs in de Franse taal te verbeteren en anderzijds de kennis van het Frans van de leraren basisonderwijs bij te schaven.

Sinds 2002 organiseren het Departement Onderwijs en Vorming en de Ambassade van Frankrijk in België door middel van het programma FORMAPRIM in zijn verschillende fasen een opleidingssessie voor opleiders. Deze opleiders verzorgen op hun beurt vormingssessies voor leraren basisonderwijs in Vlaanderen volgens het principe van de demultiplicatie. Die vormingssessies werden door meer dan 1000 leraren bijgewoond.

2. Administratief kader

a) Artikel I.B van de tweede vergadering van de Permanente Gemengde Commissie houdende uitvoering van het samenwerkingsakkoord op het vlak van cultuur, taal, onderwijs en wetenschappen (Brussel, 4 december 2006) benadrukt het succes van het nascholingsprogramma voor het basisonderwijs.

b) Artikel 43, paragraaf 1 van het Decreet betreffende het basisonderwijs bepaalt dat het leergebied 'Frans' verplicht is in het vijfde en zesde leerjaar van het gewoon lager onderwijs. Het leergebied Frans kan aangeboden worden vanaf het eerste jaar gewoon lager onderwijs in de scholen van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad en, op voorwaarde dat de leerlingen de onderwijstaal voldoende beheersen, vanaf het derde jaar gewoon lager onderwijs in de scholen buiten het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

c) Paragraaf 2 van hetzelfde artikel van het Decreet betreffende het basisonderwijs bepaalt het volgende: "De talen Frans en/of Duits en / of Engels kunnen facultatief aangeboden worden vanaf het derde jaar gewoon lager onderwijs, op voorwaarde dat de leerlingen het Nederlands voldoende beheersen."

d) Paragraaf 3 van hetzelfde artikel bepaalt het volgende: "Taalinitiaties in het Frans, Engels en Duits behoren tot het onderwijsaanbod van het gewoon basisonderwijs"

3. Algemene doelstellingen van het programma

FORMAPRIM heeft als doel het onderwijs van het Frans in het basisonderwijs te verbeteren. Dit programma wil daarom de taalkennis versterken en de didactische inhoud voor het onderwijs van de vreemde taal valoriseren.

De eindtermen voor het onderwijs van de Franse taal en de leerplannen van de verschillende onderwijsnetten vormen de leidraad van het FORMAPRIM-programma.

Voor de duur van de huidige overeenkomst zullen de vormingssessies georganiseerd worden rond volgend item: *Spelenderwijs Frans leren: het spel als didactische werkvorm.*

VERBINTENISSEN

1. Op basis van de historiek, het administratief kader en de algemene doelstellingen zoals hierboven geschetst, zullen de ondertekenaars van huidige overeenkomst samenwerken om een professionaliseringsprogramma Frans voor het Basisonderwijs (FORMAPRIM) te organiseren. Deze professionalisering staat open voor alle leraren, directies en pedagogisch begeleiders uit het gewoon en buitengewoon basisonderwijs en studenten in de opleiding Bachelor in het Lager Onderwijs.

2 Een coördinatiecommissie samengesteld uit vertegenwoordigers van de ondertekenende partijen neemt de verantwoordelijkheid op zich voor de begeleiding van het hele FORMAPRIM-programma, het vastleggen van de pedagogische en didactische inhoud en de organisatie.

3. Alle onderwijsnetten verstrekken, aan het einde en bij het begin van elk schooljaar de informatie omtrent het FORMAPRIM-programma aan hun leraren. De onderwijsnetten, ondertekenaars van dit akkoord, verbinden zich ertoe elk jaar de informatie omtrent het FORMAPRIM-programma bij hun leraren te verspreiden via hun communicatiekanalen en website. Het verstrekken van die informatie wordt aan de coördinatiecommissie gesignaleerd.

4. Op het einde van elk schooljaar kan elk onderwijsnet aan de coördinatiecommissie een lijst van deelnemers aan het FORMAPRIM-programma voorleggen. Indien het aantal deelnemers voorgesteld door de onderwijsnetten lager is dan 5 per locatie, zal de professionalisering niet kunnen plaats vinden.

Er worden drie projecten opgezet:

- Een vormingsplan voor begeleiders
- Een professionaliseringsplan voor leraren in Vlaanderen
- Stages in Frankrijk voor begeleiders en leraren

BESCHRIJVING VAN HET PROJECT

- **Een vormingsplan voor begeleiders**

I. Algemene doelstellingen van dit vormingsplan:

- Een team van experts samenstellen voor het verzorgen van sessies voor de verschillende netten waardoor hun collega's de competenties ontwikkelen om de eindtermen met hun leerlingen te behalen.
- 3 sessies voor Vlaamse leraren geven of helpen geven.
- Een kweekvijver van begeleiders vormen die ter beschikking staan van het basisonderwijs.

II. Samenstelling van het begeleidersteam:

- Begeleiders van vroegere FORMAPRIM-programma's, nieuwe collega's aanbevolen door de onderwijsnetten, Hogeschooldocenten.
- Een geografisch gespreid team met twee begeleiders per provincie voor zover dit mogelijk is.
- Een team dat zich gedurende 2 schooljaren inzet in het kader van de vastgestelde problematieken.

III. Profiel van de begeleiders

- De begeleiders hebben een goede beheersing van de Franse taal, beschikken over een goede methodologische basiskennis, en zijn vertrouwd met de klaspraktijk.
- De begeleiders zijn bereid voorafgaand een vorming te volgen op basis van een analyse van de eindtermen, de leerplannen, de handboeken; vernieuwende werkvormen; vormen van evalueren.
- De begeleiders ontvangen als eersten nuttige informatie en materiaal in het kader van hun nieuwe functie.
- De begeleiders die dat wensen, kunnen zich kosteloos inschrijven voor de examens tot het bekomen van een diploma DELF (B1/B2) of DALF (C1/C2). Deze diploma's worden verstrekt door het Franse Ministerie van Nationale Opvoeding.

IV. Agenda en onderwerpen van de vorming voor begeleiders:

Voor elk jaar van dit nieuw FORMAPRIM-programma 2017-2019 is volgende voorzien:

- een weekend in september in België om het programma voor te stellen, een groepsdynamiek te scheppen, de behoeften van de groep te achterhalen, een analyse te maken van het pedagogisch materiaal waarop de nascholingen zullen gebaseerd worden.
- 3 vormingssessies in Vlaanderen. Na afloop van deze 3 vormingssessies zullen de begeleiders in staat zijn om 3 sessies te geven of te helpen geven aan leraren basisonderwijs. Het doel van deze sessies is dat leraren een lessenreeks kunnen opbouwen, pedagogisch materiaal kunnen gebruiken, hun onderwijs kunnen verrijken met vernieuwende werkvormen.
- Het huidige programma FORMAPRIM zal de integratie van ICT in de lespraktijk en in het beheer van de professionele activiteiten van de leraar bevorderen. De begeleiders en deelnemers aan het project FORMAPRIM zullen kennis maken met de digitale leermiddelen geconcipieerd door de Alliance française Bruxelles-Europe en l'Institut français van Parijs. De voorstelling van de module « Découverte d'outils numériques / Exemples d'exploitation » is voorbehouden aan de deelnemers van het project FORMAPRIM. Die module zal voorgesteld worden in de lokalen van de Alliance française Bruxelles-Europe en zal geleid worden door medewerkers van de Alliance en de Attaché de coopération pour le français bij de Franse Ambassade.

De data van de sessies voor begeleiders zullen in overleg met de begeleiders bepaald worden bij het begin van elk schooljaar.

- **Een professionaliseringsplan voor leraren in iedere Vlaamse provincie en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.**

Algemene en specifieke doelstellingen van dit professionaliseringsplan:

- *de leraren basisonderwijs leren meer verscheidenheid in te voeren in hun klaspraktijk door het gebruik van het spel als didactische werkvorm;*
- *de leraren basisonderwijs leren hoe ze spelen/spellen die bruikbaar zijn voor de lessen Frans kunnen herkennen;*
- *de leraren basisonderwijs leren welke doelstellingen bereikt kunnen worden via welke spelen/spellen;*
- *de leraren basisonderwijs leren welke taalvaardigheden geoefend kunnen worden via welke spelen/spellen;*
- *de leraren basisonderwijs leren aan differentiatie te doen via het spel;*
- *de leraren basisonderwijs leren hoe ze bestaande spelen/spellen kunnen aanpassen met het oog op de realisatie van specifieke taaldoelstellingen;*
- *de leraren basisonderwijs leren welke mogelijkheden het spel biedt bij evaluatie en/of toetsing;*
- *de leraren basisonderwijs helpen hun taalvaardigheden in de Franse taal te ontwikkelen en te versterken;*
- *de leraren basisonderwijs helpen hun beheersing van de didactiek Frans Vreemde taal te ontwikkelen en/of te versterken;*
- *de leraren basisonderwijs leren om hun onderwijs te structureren;*
- *de leraren basisonderwijs leren vernieuwende werkvormen toe te passen in het kader van onderwijs Frans, waaronder het gebruik van nieuwe technologieën;*
- *de leraren basisonderwijs het relevante en nodige hulpmateriaal voor hun lesvoorbereidingen aanreiken;*
- *de leraren basisonderwijs de mogelijkheid geven tot uitwisseling van goede praktijkvoorbeelden, via Klascement en het (eventueel) organiseren van klasbezoeken;*
- *de leraren basisonderwijs die de 3 jaarlijkse nascholingsessies zullen gevolgd hebben een hulppakket verstrekken dat verband houdt met de thematiek van het programma van het afgelopen jaar;*
- *de instellingen die aan het programma deelnemen inlichten over multimediale bronnen, taalkundige of culturele evenementen die hen kunnen interesseren.*
- *op aanvraag sessies geven over items die in het programma FORMAPRIM 4 en 5 zijn aan bod gekomen (Taalinitiatie Frans, Actionele aanpak in de lessen Frans)*

Agenda en onderwerpen van de sessies voor leraren basisonderwijs:

-2017-2018 en 2018-2019: 3 sessies waarvan de data in overleg met de begeleiders zullen bepaald worden bij het begin van elk schooljaar.

Tijdens interactieve sessies zullen de deelnemers een hele waaier aan mogelijkheden ontdekken om het spel als didactische werkvorm te gebruiken. Zij zullen leren hoe ze spelen/spellen kunnen aanpassen en hoe ze zelf spelen/spellen kunnen maken in functie van de specifieke behoeften van hun leerlingen.

Het materiaal dat door de begeleiders wordt gemaakt in functie van deze sessies is beschermd door de wettelijke bepalingen van het auteursrecht.

- **Stages in Frankrijk voor leraren basisonderwijs**

Stages in Frankrijk zullen worden gefinancierd door het FORMAPRIM-programma binnen de limieten van het jaarlijks beschikbare budget. Ze vinden plaats in het CLA (Centre de Linguistique appliquée de Besançon) tijdens de maanden juli en augustus. Deze stages zijn bedoeld voor:

- de begeleiders die sinds korte tijd de groep hebben vervoegd en die wensen hun didactische expertise te vergroten. Ze kunnen een opleiding volgen in een erkend opleidingscentrum;*
- de deelnemers aan het FORMAPRIM-programma, leraren die maximum vijf jaren in dienst zijn en studenten van de opleiding Bachelor Lager Onderwijs. In deze doelgroep zullen door middel van een wedstrijd laureaten worden aangeduid. De modaliteiten van de wedstrijd worden jaarlijks vastgelegd door de coördinatiecommissie. De laureaten kunnen een vormingsstage volgen in het CLA. Laureaten deelnemers aan het Formaprim-programma en leraren die maximum vijf jaren in dienst zijn kunnen ook kiezen voor een equivalent bedrag aan pedagogisch materiaal.*

FINANCIËLE OMKADERING VAN HET PROJECT

1. Bijdragen

Het FORMAPRIM-programma stoelt op het principe van de verdeling van de kosten tussen de verschillende partners.

De bijdragen verbonden aan het FORMAPRIM-programma worden als volgt verdeeld:

1.1 Bijdrage van de 'Service de Coopération et d'Action Culturelle' (SCAC) van de Franse Ambassade:

De SCAC verbindt zich ertoe een bijdrage te leveren tot het project 2017-2018 a rato van 7 000 euro in 2017 en 7 000 euro in 2018 voor de realisatie van het project in 2018-2019 onder voorbehoud van de jaarlijkse budgettaire goedkeuring door het Ministerie van Europa en Buitenlandse Zaken.

De storting zal in twee fasen gebeuren:

- eerste fase, in mei 80% van de totale som, 5 600 euro*
- tweede fase, in oktober, de resterende 20%, 1 400 euro*

Wat de tweede fase betreft, zal de storting van de volledige 1 400 euro gebeuren op voorwaarde dat de SCAC van het MEAE de totaliteit van de kredieten ontvangt halfweg het werkjaar. Indien dat niet het geval zou zijn, zal de SCAC zich verplicht zien de resterende 20% te verminderen in verhouding tot de verminderde eigen kredieten.

De sommen worden ieder jaar gestort aan de vzw PROFFF, beheerder van het programma.

1.2 Bijdrage van het Vlaams Ministerie van Onderwijs:

Het Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Overheid – Dienst Beleid en Onderwijspersoneel verbindt zich ertoe een bijdrage te leveren tot het project 2017-2018 a rato van 7 200 euro in 2017. Dit bedrag kan aangepast worden in 2018 in functie van de beschikbare kredieten. De sommen worden ieder jaar ten laatste in november, na ontvangst van de schuldvoordering, gestort aan de vzw PROFFF, beheerder van het programma.

1.3 Bijdrage van de 'Alliances Françaises' (Alliance Française Bruxelles-Europe en Alliance Française van Oost-Vlaanderen) :

Een bijdrage van 1 000 euro is voorzien in 2017 voor de realisatie van het project in 2017-2018. Deze som kan naar beneden worden herzien bij de jaarlijkse balans van september 2018 voor de realisatie van het project in 2018-2019.

De sommen worden ieder jaar ten laatste in november gestort aan de vzw PROFFF, beheerder van het programma.

Voor zover dit mogelijk is, stellen de Alliances Françaises die bij dit project betrokken zijn gratis klaslokalen in Brussel en Gent ter beschikking van FORMAPRIM voor de opleidingen van opleiders en leraren basisonderwijs.

Deze Alliance zal, in samenwerking met de cultureel attaché van de Franse Ambassade, twee sessies organiseren i.v.m. Cutlturethèque en IFprofs.

1.4 Bijdragen van de Hogescholen (UCLL, HoWest, PXL)

De bijdragen van de Hogescholen vertalen zich in logistieke ondersteuning, o.m. door het ter beschikking stellen van lokalen voor de nascholingsessies.

1.5 Bijdragen van de deelnemers

De leraren die zich voor het programma inschrijven betalen een jaarlijkse bijdrage van 120 euro.

De som kan herzien worden bij de balans van september 2018.

Studenten genieten van een verminderd inschrijvingsbedrag.

2. Budget

De Vereniging van Vlaamse Leraren Frans vzw (PROFFF vzw)

neemt de financiële aspecten van de verwezenlijking van dit programma voor haar rekening. Zij stelt een gedetailleerd financieel rapport op in de maand september van ieder nieuw schooljaar.

Het huidig akkoord is opgesteld voor de periode van 1 september 2017 tot 31 augustus 2019. Het opleidingsprogramma wordt jaarlijks geëvalueerd door de coördinatiecommissie volgens de criteria die deze commissie vastlegt. In de winter van 2017-2018 wordt een volledige evaluatie van het programma doorgevoerd met het oog op de eventuele voortzetting ervan.

Het huidig akkoord is opgesteld in de Franse taal en in de Nederlandse taal. Beide teksten zijn rechtsgeldig.

Brussel, 19 juni 2017

*Voor de Ambassade van Frankrijk in België
Mevrouw Béatrice Salmon
Conseillère de coopération et d'action culturelle*

*Voor het Departement van Onderwijs en Vorming-Dienst beleid en onderwijspersoneel
Mevrouw Monika Van Geit
Beleidsondersteuner – Beleid Onderwijspersoneel*

*Voor het GO! Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
De Heer Rudi Hendrickx
Pedagogisch Begeleider Basisonderwijs*

*Voor het Onderwijssecretariaat van de Steden en Gemeenten van de Vlaamse Gemeenschap (OVSG)
De Heer Dirk Engels
Coördinator AVS – pedagogisch adviseur*

*Voor het Katholiek Onderwijs Vlaanderen (KathOndVla)
Mevrouw Anne Verhoeven
Teamverantwoordelijke Basisonderwijs*

*Voor het Overleg van Kleine Onderwijsverstrekkers (OKO)
De Heer Johan Royeaerd
Coördinator Vonac*

*Voor de Vereniging Vlaamse Leraren Frans vzw (PROFFF vzw)
Mevrouw Marijke De Regge
Coördinator Formaprim*

*Voor de Alliance Française van Bruxelles-Europe
De Heer Jean-Claude Crespy
Directeur*

*Voor de Alliance Française van Oost-Vlaanderen
De Heer Luc Van Kerchove
Voorzitter*